

Skal kunstneren bare ytre seg gjennom sin kunst, eller utfordrer kunstnerrollen til større engasjement? spør forfatter Anne Oterholm og musiker Øystein Sonstad i Oslo Strykekvartett. Svar kommer kanskje onsdag, under debatt om kunstnerrollen i forbindelse med kvartetts Grieg-festival.

Kunstneren - en kritisk kraft?

– Vi er jo klart ego-sentriske, innrømmer cellist Øystein Sonstad. Men han og kunstnerkolleger forsvaret retten til å hevde seg i det offentlige rom.

ERIK BJØRNSKAU
ERIK BERGLUND (foto)

Stadig oftere stilles spørsmålet om norske forfattere og andre kunstnere bør engasjerer seg i spørsmål om norske styrker i Afghanistan slik et titall kulturarbeidere, med skuespiller Sven Nordin i spissen, nylig gjorde. De fikk bitende kritikk, delvis fra egne rekker.

– For meg er dette veldig sentrale spørsmål som vi diskuterer daglig blant forfattere. Jeg synes det er naturlig og riktig å knytte kunstnerrollen og kunstneriske uttrykk til dette med ytringsfriheten, sier Anne Oterholm, forfatter og leder i Den norske Forfatterforening.

I kveld innleder hun til debatt i Nasjonalbiblioteket over temaet: «Dagens kunstner – humanist eller narsissist?», sammen med den politisk bevisste norske teaterregissør Tor Vagn Lid, leder for Transiteatret i Bergen,

også med bred erfaring fra tysk teater, og med Aftenpostens debattredaktør Knut Olav Åmås.

Debatten innleder en fire dager lang Grieg-festival, kalt «G-kraft». Initiativtager og arrangør, sammen med Musikkinformasjonssenteret og Nasjonalbiblioteket, er de fire kunstnerne i Oslo Strykekvartett.

Egosentriske – Jeg føler meg kanskje litt truffet av spørsmålet. Vi er jo klart ego-sentriske, for det meste opptatt av musikken, dette vi driver med. Og at vi blir sett og hørt, medgir cellist Øystein Sonstad, som har gått videre med og fullført Griegs ufullendte strykekvartett i F-dur, et helt «nytt» verk som Oslo Strykekvartett presenterer på onsdagens konsert.

– Men det er ikke bare negativt å være ego-sentrisk, det er jo selve drivkraften vår. Vi kan kanskje oppfattes som arrogante, vi som driver med klassisk musikk, dette at vi henvender oss til små grupper, sier Sonstad. – Men det vi ønsker å gjøre nå er å utvide repertoaret og uttrykksformen, gå ut mot publikum på andre måter. Resultatene får jo publikum ta del i, påpeker han.

Engasjert. Edvard Grieg selv kan stå som et forbilde for musikerne, de kan med rette snakke

«G-Kraft»

Festival med musikk og debatt

Nasjonalbiblioteket, Solli plass 26., 28., 30.11, 1.12.

Med Oslo Strykekvartett: Øystein Sonstad, cello, Geir Inge Lotsberg, fiolin, Liv Hilde Klock, fiolin, Are Sandbakken, bratsj.

Debattinnledere: Anne Oterholm, Tore Vagn Lid, Knut Olav Åmås.

Arrangør: Oslo Strykekvartett, Musikkinformasjonssenteret, Nasjonalbiblioteket.

Aftenposten fakta

om en G-kraft fra den gamle mester.

– Vel trakk han seg vekk store deler av året, som på fjellet, for å komponere, men så fant han all tid til å ta del i samfunnsdebatten likevel, både om musikkens rolle og dens plass i samfunnet, påpeker bratsjist Are Sandbakken.

– Han var inspirert av Bjørnson, og gikk for eksempel kraftig ut til forsvar for den i 1894 forræderidømte franske kaptein Dreyfus.

– Det at kunstnere, og kanskje særlig forfattere, er så mye frem-

me i media, ikke minst på premierer og fester, med glass i hånden, kan nok skape myter om den narsissistiske kunstneren. Men jeg mener vi både er og skal være frempå i den offentlige debatt. Vi kan få kjeft om at vi ikke har peiling, men vi lever heldigvis i et demokrati, ikke i et eksperimentelver, sier Anne Oterholm.

Noen hevder at kunstnere er mest politiske når de er kunstnere, antyder Sonstad og sekunderes av bratsjist Sandbakken.

– På 1970-tallet fikk mange inntrykk av at den sosialrealistiske litteraturen var den eneste engasjerte og politiske. Men jeg tror nå at det er mange andre uttrykk i litteraturen som er samfunnsengasjerende, selv om det fungerer på andre måter, tror Oterholm.

Overordnet. Den overordnede kulturdebatten, om institusjonene og pengene, er noe alle kunstnere må forholde seg sterkere til, mener både hun og de fire musikerne.

– Organiseringen av kultur-Norge er kjempeviktig for oss alle, men mange kunstnere har oftest nære, dagligdagse og pragmatiske problemer og utfordringer, og det forstår jeg jo godt, smiler Oterholm. – Du blir sjelden rik som kunstner.

erik.bjornskau@aftenposten.no

Bør kunstnere si sin mening?

Sven Nordin, skuespiller

Tok nylig initiativ til en kunstnerprotest mot norske styrker i Afghanistan.

– Jeg synes kunstnere både skal være kunstner og samfunnsengasjert, det er ingen motsetning. Som skuespiller må du skaffe deg påfyll og informasjon for å stå på scenen og fremføre dramatik med dagsaktuelle temaer. Du må jo følge med i samfunnsdebatten, hvis ikke så har du nesten ikke noe på scenen å gjøre.

Päivi Laakso, finsk billedkunstner i Norge

Stilte nylig ut bilder under tittelen «Krigsherrenes krig – og mitt Guernica» i Tegnerforbundet Galleri.

– Kunstnere må delta i samfunnsdebatten, særlig fordi jeg synes det er store mangler i kulturpolitikken. Skulle ønske jeg kunne delta mer, men jeg tror jo også på kunstens virkning i samfunnet. Men billedkunstnere kunne kanskje være mer til stede i debattene. Det er jo slik at forfattere får mest oppmerksomhet i media, mens billedkunstnere sjelden blir spurt.

Kari Bremnes, vokalist

Sang blant annet duett med palestinsk artist på Kirkelig Kulturverkstedes CD «Lullabies from the Axis of Evil» (2004)

Som kunstner har man en mulighet til å bli hørt, det er en kraft, ja. Men når det gjelder engasjement, er det vel like store ulikheter blant kunstnere som blant folk flest. Jeg synes jo at alle burde engasjere seg mer, jo høyere, desto bedre. Og når du er en formidler av tekster, som jeg er, så handler jo det om opplevelsen av levde liv, å være kunstner handler jo også om å være subjektiv.

Cecilie Enger, forfatter

Aktuell med boken om Ellisif Wessel, fagforeningsdame og engasjert kvinne i Sør-Varanger

– Selvfølgelig bør kunstnere engasjere seg når de er opprørt. Da synes jeg man får bruke det talentet man har. Men det er ikke fordi man er kunstner at ens stemme er viktigere enn andres. Det er jo dessuten så mange forskjellige typer kunstnere i dag, så jeg synes det er vanskelig å si noe generelt om kunstnerrollen her.

